

## [Poul Møller.]

Af mange indenfor alle grupper og partier blev denne nye tingenes tilstand betragtet med den allerstørste bekymring. For alle tænkende er det klart, at produktionen ikke fremmes, hvis den skal baseres på gensidig mistillid mellem produktionslivets forskellige grupper.

Dette har også været klart for adskillige industriledere, der i den sidste menneskealder ad mange veje har forsøgt at opnå forståelse og samarbejde med de folk, der var beskæftiget i deres virksomhed. Der er bygget feriehus, der er givet ekstra feriehjælp, der er skabt børneinstitutioner indenfor virksomhederne, der er ydet understøttelse til gamle arbejdere som tilskud til deres aldersrente, der er oprettet idrætsklubber, der gives julegratualer og tilskud til marketenderier. Meget andet er gennemført, såsom den såkaldte bonusordning, som den f. eks. praktiseres på Valby Maskinfabrik, men som ikke har noget med udbyttedeling at gøre, ligesom mange virksomheder i de senere år har overført betydelige beløb til arbejderfunds eller sociale fonds, der oftest administreres af de ansatte, og som giver rentefri lån til arbejdere, der har været ude for særlige vanskeligheder, til kvinder, der for en kortere tid må ophøre med arbejdet på grund af barnefødsel, til bosættende arbejdere og til arbejdere, der vil bygge deres eget hus o. s. v. Der er virksomheder, der yder ekstra sygehjælp.

Indenfor storindustrien, der har behov for at knytte arbejdere og arbejdsgivere sammen, er der udviklet en lang række af disse hjælpeforanstaltninger for derigennem at skabe den goodwill mellem parterne, som skulle betinge en højere produktion. Jeg har forsøgt til brug ved denne debat at danne mig et overblik over, i hvor stor udstrækning dette er sket. Mine undersøgelser er imidlertid ikke ført til bunds og ikke afsluttet, men det står klart for mig, at vistnok et flertal af de egentlige storvirksomheder yder et tilskud på den ene eller den anden måde til de såkaldte velfærdsforanstaltninger. Af det materiale, jeg på nuværende tidspunkt har til rådighed, fremgår det også, at disse sociale velfærdsforanstaltninger ofte meget betydeligt overgår det beløb, som arbejderen vil kunne forvente at modtage ved en egentlig udbyttedeling, som den f. eks. er gennemført på „Atlas“.

Forslagsstillerne gør måske derfor nu denne heldige udvikling en bjørnetjeneste ved at ville bringe den ind i udbyttedelin-

gens snævre og efter mit skøn meget tvivlsomme rammer.

Forslagsstillerne formål med forslaget om fremme af udbyttedeling er for det første at øge produktionen, for det andet at skabe bedre samarbejde, for det tredje at forbedre arbejdernes kår. Der er næppe medlemmer i denne sal, som ikke er fuldt og helt lige så levende interesserede i at fremme disse formål som forslagsstillerne. Formålet er altså i orden, men forslagsstillerne vil næppe tage det ilde op, at jeg mener det rigtigt, at vi drøfter midlerne ikke blot her i salen, men også i et udvalg, fordi jeg tror, at udbyttedelingen ikke slår til som middel.

Lad os nu først se på det produktionsfremmende formål, det, som man har lagt mest vægt på også i debatten her i dag. Jeg tvivler på, at der vil blive ydet en ekstra arbejdsindsats, når vederlaget først gives langt ud i fremtiden. Der kan gå mere end et år, inden udbyttet bliver uddelt. Bevidstheden om, at udbytteandelen måske bliver 50—100 kr. større, når året er omme, hvis man intensiverer arbejdstempoet, vil formentlig ikke medføre højere produktion.

Den ærede ordfører for forslagsstillerne vil sikkert også give mig medhold i, at udbyttet ofte slet ikke står i forhold til den produktive indsats. Mange andre omstændigheder er afgørende for storvirksomheden. Varerne skal jo ikke blot produceres, de skal også sælges til en ordentlig pris, og råstofferne skal til gengæld indkøbes til lav pris. Kontraktafslutninger kan være afgørende for, om stor produktion og ekstra arbejdsindsats overhovedet giver større overskud til virksomheden og dermed større udbytte, ligesom ledelsens evne til at tilrettelægge og rationalisere arbejdet og de almindelige konjunkturer for et erhverv, politiske og verdensøkonomiske konjunkturer, er afgørende forudsætninger for udbyttets størrelse.

Når arbejderne nu kender alle disse risikomomenter, turde det være klart, at der er endnu mindre mulighed for, at en udbyttedeling vil virke inspirerende på arbejdsindsatsen.

I sandhedens interesse skal det samtidig nævnes, at de samme faktorer: rationalisering, heldige kontrakter o.s.v., kan medføre, at der bliver et udbytte, som ikke er en følge af øget produktion.

Jeg er derfor af den opfattelse, at produktionen fremmes bedre ved, om jeg så må sige, et mere kontant og omgående vederlag for en ekstra arbejdsindsats. Om det kan